

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdila a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci **žalobce: V. B.**, zastoupen JUDr. Josefem Moravcem, advokátem, se sídlem Velké náměstí 135/19, Hradec Králové, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové č. j. 30 Az 427/2003 - 77 ze dne 10. 12. 2004,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovanému **se náhrada nákladů řízení nepřiznává.**
- III.** Ustanovenému zástupci žalobce, advokátu JUDr. Josefu Moravcovi, **se určuje** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 2559 Kč. Odměna bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností napadá rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové č. j. 30 Az 427/2003 - 77 ze dne 10. 12. 2004, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM - 3030/VL - 11 - P10 - 2002 ze dne 26. 11. 2003, kterým bylo rozhodnuto o tom, že se stěžovateli neuděluje azyl podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu.

Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že krajský soud nesprávně posoudil právní otázku splnění podmínek pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, konkrétně že nesprávně vyložil podmínku pronásledování podávanou z § 2 odst. 6 zákona o azylu ve znění účinném ke dni rozhodování žalovaného. Tato podmínka je dle stěžovatele splněna. Stěžovatel již od počátku řízení uváděl, že jej milice nutila k lékařské prohlídce, bylo mu vyhrožováno internací ve státním zdravotnickém zařízení, byl propuštěn ze školy, byl informován o tom, že milice jej chce internovat nebo se jej jinak zbavit. Podle stěžovatele je nadto splněna i podmínka podle § 12 zákona o azylu, tj. pronásledování „z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině“. Stěžovatel byl pronásledován v důsledku svého postoje týkajícího se distribuce drog ve škole, která byla tolerována oficiálními strukturami. Fakticky tak byla vytvořena sociální skupina osob, které se do ní dostanou díky nesouhlasu s praktikami režimu. Krajský soud se však odmítl touto námitkou zabývat s tím, že byla vznesena až po uplynutí lhůty pro rozšíření žalobních bodů. Nejde však o rozšíření žalobních bodů, neboť tuto skutečnost stěžovatel uváděl od počátku řízení a v žalobě samé.

Kromě toho stěžovatel namítá, že od počátku řízení uváděl, že je občanem Podněsterské moldavské republiky, žalovaný však své rozhodnutí opřel o situaci v Moldavské republice. V žalobě stěžovatel poukázal na to, že žalovaný vycházel z nesprávně zjištěného skutkového stavu věci a že situace v Moldavské republice je odlišná, ustanovený právní zástupce v řízení o žalobě upřesnil, že z hlediska zjištění skutkového stavu není podstatné, zda je tato republika mezinárodně uznanou či nikoli. Rozhodující je, že na daném území vykonávají moc pouze orgány mezinárodně neuznané Podněsterské moldavské republiky. Žalovaný však vycházel z popisu situace v té části území, nad kterou vykonává Moldavská republika skutečně svrchovanost, přitom situaci ve zbylém území, tj. na území neuznané Podněsterské moldavské republiky je odlišná. To představuje dle stěžovatele vadu řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž žalovaný vycházel, je v rozporu se spisy, a pro tuto důvodně vytykanou vadu měl krajský soud napadené rozhodnutí zrušit.

Ze shora uvedených důvodů stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, přitom zároveň navrhuje, aby jeho kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti její důvodnost popírá. Stěžovatel dle žalovaného o udělení azylu požádal za situace, kdy mu bylo uděleno správní vyhoštění z České republiky. V zemi svého původu se neobrátil se žádostí o pomoc na žádné orgány, situaci řešil odjezdem. S podklady rozhodnutí měl stěžovatel možnost se seznámit na konci správního řízení, mohl se k nim vyjádřit a navrhnout jejich doplnění. To stěžovatel neučinil. Žalovaný proto navrhuje kasační stížnost zamítnout.

Nejvyšší správní soud z obsahu správního spisu zejména zjistil, že stěžovatel již od počátku správního řízení před žalovaným uváděl, že se jako učitel snažil zjistit, kdo jeho studentům prodává drogy. Skutečnosti, které zjistil, oznámil řediteli školy a starostovi. Na policejní orgány se neobrátil, neboť se domníval, že tyto orgány osoby, které drogy prodávají, ve skutečnosti kryjí, ředitel školy ani starosta nic neučinili. Za stěžovatelem přišli příslušníci policejního orgánu (milice) a vyzvali stěžovatele, že se musí podrobit lékařské prohlídce. Stěžovatel se jí podrobil, byly mu kladeny nesmyslné otázky (proč nosí plnovous, proč chodí bos atd.), poté byl vyzván, aby se dostavil na další vyšetření, jinak bude předveden. Ze školy byl stěžovatel propuštěn. Jednou šel po ulici a přepadli jej neznámí muži, stěžovatel nic nehlásil, hovořil o tom se svým přítelem, příslušníkem milice, který mu sdělil, aby co nejrychleji zmizel, jinak jej „zavrou do blázince nebo někde uspí“. Žalovaný dospěl

ve správním řízení k závěru, že tyto důvody nejsou těmi, pro které by měl být stěžovateli azyl udělen, a v tomto směru vydal své rozhodnutí. Jak Nejvyšší správní soud dále zjistil z obsahu soudního spisu, stěžovatel toto rozhodnutí napadl žalobou, ve které namítal porušení § 12 a § 91 zákona o azylu, neboť měl za to, že splňuje podmínky pro udělení azylu i pro konstataci překážky vycestování. Dále namítal porušení § 3 odst. 3 a 4 správního řádu, omezil se přitom na parafrázi zákonné díkce těchto ustanovení. Dodal, že neodcestoval z Moldávie, ale z Předněstří, což je úplně jiná republika než Moldávie. Kromě toho zopakoval své potíže poté, kdy se začal zabývat distribucí drog ve škole, kde učil. Poté žalobu doplnil (učinil tak dne 18. 12. 2003), kde poukázal na to, že nežil v Moldávii, že přišel do České republiky jako uprchlík a že se mu tu nedostalo pomoci, ale obdržel „deport“. Přesto se mu podařilo o azyl požádat. Dne 22. 12. 2003 pak doplnil svoji žalobu o článek „Vznik a vývoj konfliktu“, v němž je popisována konfliktní situace v zemi stěžovatelova původu, znovu poukázal na to, že nepochází z Moldavské republiky. Dále 19. 5. 2004 stěžovatel doplnil argumentaci v tom směru, že žalovaný se nezabýval dostatečně stěžovatelovou státní příslušností a že stěžovatel ve skutečnosti pochází z Podněsterské moldavské republiky, která, byť není mezinárodně uznána, fakticky existuje. Na toto doplnění pak stěžovatel navázal 30. 11. 2004 při ústním jednání. Krajský soud stěžovatelovu žalobu zamítl, zabýval se stěžovatelem tvrzenými konflikty z pohledu aplikace § 12, § 13, § 14 a § 91 zákona o azylu, ohledně tvrzení o zemi stěžovatelova původu uvedl, že Podněsterská moldavská republika není mezinárodně uznaným subjektem práva, a proto ji nemůže za subjekt mezinárodního práva považovat žalovaný ani krajský soud. Rozsudek byl stěžovateli doručen dne 10. 1. 2005, stěžovatel jej dne 17. 1. 2005 napadl kasační stížností, dne 28. 2. 2005 pak učinil přímo u Nejvyššího správního soudu podání, v němž nad rámec kasační stížnosti napadal závěr krajského soudu ohledně tzv. humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, předložil kopii dokumentu „Průkaz likvidace následků havárie v Č. a. e. v roce 1986“, kopii své repliky k vyjádření žalovaného učiněného krajskému soudu a korespondenci se žalovaným po vydání jeho rozhodnutí.

Kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“) osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.). Pokud jde o přípustnost kasační stížnosti s ohledem na uplatněné kasační důvody, pak kasační stížnost je přípustná z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť základem kasační stížnosti je tvrzení nezákonnosti, jíž se měl krajský soud dopustit tím, že nesprávně posoudil právní otázku splnění podmínek pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, konkrétně že nesprávně vyložil podmínku pronásledování podávanou z § 2 odst. 6 zákona o azylu ve znění účinném ke dni rozhodování žalovaného. Namítal-li dále stěžovatel vadu řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž žalovaný vycházel, je v rozporu se spisy, neboť stěžovatel není občanem Moldávie, ale Podněsterské moldavské republiky, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu měl krajský soud napadené rozhodnutí zrušit, jde o kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Opožděně uplatněná je pak námitka splnění podmínek pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu, která byla obsažena ve stěžovatelově doplnění kasační stížnosti učiněného dne 28. 2. 2005, neboť byla coby samostatný kasační důvod podána až po uplynutí lhůty podle § 106 odst. 2 s. ř. s. Touto námitkou se tedy Nejvyšší správní soud nemohl zabývat.

Nejvyšší správní soud, zásadně vázán podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. rozsahem kasační stížnosti a jejími důvody, kasační stížností napadený rozsudek přezkoumal a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Pokud jde o námitku směřující do posouzení právní otázky splnění podmínek pro udělení azylu (§ 103 odst. 1 písm. a/ s. ř. s.), pak Nejvyšší správní soud předeseílá, že nesprávným posouzením právní otázky je omyl soudu při aplikaci právní normy na zjištěný skutkový stav, přitom o mylnou aplikaci právní normy by šlo tehdy, pokud by soud na zjištěný skutkový stav použil jiný právní předpis, než který měl správně použít, nebo jinou právní normu (jiné konkrétní pravidlo) jinak správně použitého právního předpisu, než kterou měl za daného skutkového stavu správně použít, anebo pokud by aplikoval správný právní předpis (správnou právní normu), ale dopustil by se nesprávnosti při výkladu. Pokud krajský soud opřel zamítnutí stěžovatelovy žaloby o to, že stěžovatel neuvedl žádné skutečnosti, jež by nasvědčovaly tomu, že by v zemi svého původu byl vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, použil správný právní předpis a správnou právní normu a nesprávnosti se nedopustil ani při interpretaci. Opírá-li totiž stěžovatel svoji žádost o udělení azylu toliko o své potíže spočívající v tom, že byl pronásledován v důsledku svého postoje týkajícího se distribuce drog ve škole, pak skutečnosti, které v průběhu řízení před žalovaným uvedl, nenásvědčují tomu, že šlo o pronásledování ze strany státu, ať již přímé či nepřímé, a důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu nemohou být splněny. Nemůže být rozhodující stěžovatelovo přesvědčení, že místní milice kryje distributory drog, které stěžovatel odhalil. Takové jeho vnitřní přesvědčení nemůže být důvodem, pro který se stěžovatel na místní orgány se žádostí o pomoc neobrátil. Ani samo o sobě lékařské vyšetřování nevykazuje jakýkoli znak pronásledování, nic na tom nemění ani skutečnost, že mělo jít o vyšetření ve „státním zdravotnickém zařízení“. Pronásledováním pak nejsou ani otázky, které byly stěžovateli kladeny v rámci vyšetření. Stejně tak stěžovatelovo zjištění, že jej „zavřou do blázince nebo někde uspí“, a proto musí urychleně odcestovat, jehož se mu dostalo prostřednictvím přítele, byť příslušníka milice, postrádá prvek pronásledování ze strany státu. Pronásledováním pak konečně není ani pasivní postoj ředitele školy a starosty k distribuci drog a okolnostem, jak jim je stěžovatel sdělil. O přímé pronásledování ze strany státu tedy ve stěžovatelově případě nejde. Při úvahách soudu o skutečných důvodech stěžovatelovy žádosti o udělení azylu tu nelze přehlédnout význam i skutečnosti, na kterou poukazuje žalovaný ve svém vyjádření, a sice že stěžovatel požádal o udělení azylu v situaci, kdy mu bylo uděleno správní vyhoštění.

Pokud bylo stěžovateli vyhrožováno ze strany jemu neznámých osob, pak nejde-li o osoby přímo reprezentující stát, což stěžovatel ostatně netvrdil, nemůže jít ani o nepřímé pronásledování ze strany státu. Zejména je tomu tak proto, že stěžovatel se na příslušné orgány v zemi svého původu ani neobrátil. Podmínka pronásledování, jak je podávána z § 2 odst. 6 zákona o azylu, a tím i podmínka pro udělení azylu, by mohla být totiž splněna pouze tehdy, pokud by stěžovateli z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu nebyla poskytnuta ochrana ze strany domovského státu, bylo by však navíc rozhodné, zda tato ochrana byla v daném případě potřebnou a zda stěžovatel hodlal této ochrany také fakticky využít. V takovém případě by rozhodným důvodem pro udělení azylu mohla být skutečnost, že stěžovatel je vystaven útokům ze strany konkrétních osob, dožaduje se ochrany u příslušných orgánů v zemi původu a tyto orgány mu ochranu neposkytnou, přitom neposkytnutí ochrany by mělo přímou souvislost s uplatňováním politických práv a svobod stěžovatelem nebo se stěžovatelovou rasou, náboženstvím, národností, příslušností k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů stěžovatelem. Nic v tomto směru stěžovatel v řízení před žalovaným netvrdil.

Pro posouzení věci však je pro Nejvyšší správní soud podstatnou i ta skutečnost, že stěžovatel v průběhu řízení před žalovaným ani před krajským soudem netvrdil ani to, že by útoky, na které poukazoval, byly proti němu vedeny z důvodu rasy, náboženství,

národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Úvahy o skutečné zemi svého původu, z nichž by bylo možno dovozovat národnostní důvody svého pronásledování, předestřel až krajskému soudu. Není-li však splněna podmínka pronásledování ze strany státu, jak Nejvyšší správní soud shora podal, netřeba se již zabývat důvody, pro které stěžovatelovy potíže vznikly; z hlediska řízení o udělení azylu by mohly být rozhodnými pouze tehdy, pokud by mohly mít souvislost s pronásledováním ze strany státní moci.

Krajský soud tedy konstatací svého závěru při posuzování právní otázky důvodů pro udělení azylu nepochybil. Krajský soud použil správný právní předpis, v jeho rámci správnou právní normu a jím podaný výklad Nejvyšší správní soud aprobuje; vychází přitom mimo jiné i z článku 1 odst. 2 Úmluvy o právním postavení uprchlíků přijaté v Ženevě dne 28. 7. 1951 a z Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků přijatého v New Yorku dne 31. 1. 1967, z nichž dovozuje, že udělení azylu v případě útoků vůči žadateli o azyl je důvodné pouze tehdy, jde-li o represí uskutečňovanou ze strany státu. Takovou represí lze dovodit jak ve formě přímé, kdy stát sám určité osoby pronásleduje, tak ve formě nepřímé, kdy stát záměrně určité pronásledované osoby nechrání. O represí ze strany státu se v daném případě nejedná, a to ani o represí nepřímou, neboť stěžovatel nevyužil pomoc příslušných orgánů v zemi původu, ani se o ni nepokusil a nelze tak dovozovat cílené odmítnutí stěžovatelovy ochrany ze strany státní moci.

Pokud stěžovatel nyní namítá, že je v jeho případě splněna podmínka příslušnosti k sociální skupině, když tvrdí, že fakticky byla vytvořena sociální skupina osob, které se do ní dostanou díky nesouhlasu s praktikami režimu, pak nekonkretizuje, o jakou sociální skupinu by se mělo jednat a ani Nejvyšší správní soud existenci žádné specifické skupiny, k níž by stěžovatel náležel, neshledává.

Dovodil-li shora Nejvyšší správní soud nesplnění podmínky pronásledování, pak na takovém závěru nemůže ničeho změnit ani stěžovatelem předestřená námitka faktické existence Podněsterské moldavské republiky. Nehledě ke skutečnosti, že stěžovatel v průběhu správního řízení konstantně uváděl, že je státní příslušností moldavské, a na problémy, jež by souvisely s existencí Podněsterské moldavské republiky, v průběhu řízení nepoukazoval, disputace o tom, zda je tento „fakticky existující stát“ subjektem mezinárodního práva či nikoli, by nemohla ničeho změnit na závěru krajského soudu o nesplnění podmínek pro udělení azylu. Podmínka pronásledování ze strany státních orgánů ve stěžovatelově případě dána není, neboť z důvodů, o které stěžovatel svoji žádost o udělení azylu opíral, vyplývá, že žádný stát vůči stěžovateli žádné přímé represivní kroky neučinil ani mu neodmítl pomoc, o níž by stěžovatel žádal. Žádostí o udělení azylu stěžovatel nepožadoval získání okamžité legální záštity před riziky vyplývajících z takového pronásledování.

Nejvyšší správní soud tedy na základě posouzení stěžovatelem řádně uplatněných námitek uzavírá, že v posouzení právních otázek krajským soudem neshledal nesprávnost, jež by mohla přivodit nezákonnost jeho rozhodnutí, a neshledal ani vady řízení před žalovaným, pro které by měl krajský soud jeho rozhodnutí zrušit.

Ze shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. Za této procesní situace se již Nejvyšší správní soud samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů nenáleží. To by náleželo žalovanému. Protože však žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné náklady, jež by mu vznikly a jež by překročily náklady jeho běžné administrativní činnosti, ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žalovanému, přestože měl ve věci plný úspěch, se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Stěžovateli byl usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 12. 1. 2005, č. j. 30 Az 427/2003 - 87, ustanoven zástupcem pro řízení o kasační stížnosti advokát JUDr. Josef Moravec. Nejvyšší správní soud mu přiznal odměnu za dva úkony právní služby podle § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, v celkové výši 2000 Kč (první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení a písemné podání ve věci – kasační stížnost) společně se dvěma režijními paušály podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu v celkové výši 150 Kč, navýšenou o částku odpovídající dani z přidané hodnoty, neboť ustanovený advokát prokázal, že je jejím plátcem. K vyplacení odměny byla stanovena přiměřená lhůta.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. prosince 2005

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu